

„Nézetek a juh legelőről az erdőben.“

Felelet Helm Ervin úr ily czimű czikkére.

Lapunk m. é. 1-ő számában Helm Ervin úrnak a fönnebbi czim alatt megjelent czikkére következő két levelet kaptuk. Közöljük azokat hogy az ellenkező nézetek mérkőzhessenek egymással, s így a nézetek tisztuljanak.

I.

Mielőtt Helm Ervin úr szóban forgó cikkének czáfolásába bocsátkoznám, azon kérdést teszem föl: fadus vagy szegény vidéken van-e az erdő; van-e a fának ára és kelete. Ha ezt tudjuk, köi nyü elhatározni maradjon-e az erdő erdőnek, vagy pusztításék derűre boi ma. Tartamos erdő gazdasági ak veszedelmesbb ellerséget nem ismerek a korlátlan juhlegelőnél. Az elmaradhatlan következés mindig az, hogy az erdő rövid idő alatt tönkre megy s fája elpusztul.

Mily módon biztosítsen a mezőgazda juhái számára legelőt, az az ő gondja. Nézetem szerint a juhállomány a legelőhez mérendő, s ha még is a gyapju és trágya értéke oly nagy, oly előnyös lenne, ossza be földjeit úgy, hogy legelőnek való is jusson belőle elég, és természetesen mesterséges takarmányt.

A legelő kiterjesztése az erdőre, fájdalom mindig az erdész tudta és beleegyezése nélkül történik; pedig nem kellene aklot építeni addig míg a legelő biztosítva nincs.

H. E. úr azt mondja: az erdész csak a lelegelt füvet látja, de nem a hasznót, melyet a gyapju és a legelő a tulajdosnak hajt.

Én meg azt mondom: a gazda csak a gyapjut s a nyert trágyát látja, az erdő csak később érezhető kárát azonban nem, s ha látja is nem érti.

H. E. úr módszere elméletileg szép, de gyakorlatban az erdő veszedelme nélkül ki nem vihető. Nem elfogulva, félszegen fogtam fel a dolgot, s nem mint tulzó vaskalapos (pedans) mint H. E. úr a legtöbb erdésznek szemére veti, de nyiltan, gyakorlatilag.

Valamennyi szabályai közül csak a 6-dikal és avval érték egyet, a mit a méasztalajról mond.. A többinek egytől egyig ellent mondok.

Idősb állabokban a legelőt az utakra, tisztásokra szoritani fölösleges; de a fiatalosokat kimélni kell minden esetre. Furcsa! H. E. úr, a fiatatalost majd feltétlenül prédára engedi, legfeljebb a csorda szétszaggatását kötvén ki, s még azt állítja, hogy a hol a juh legel, ott legszebben nő a fiatalos; míg ellenben a fű nyomja el.

Hogy a legelő a gyom elpusztítására legjobb szer, az tény; de hogy vele a csemeték is kárba mennek: az is tény. Láttam szomoru példáit ez eljárásnak eleget, s óva intek mindenkit a csemetéknek ily módon való felszabályítását követni. Ha már csakugyan szükség van erre, akkor emberi kézzel történjek az; de a juhok, mint gyomlálót, csak úgy szere-tem, mint kertésznek a kecskét.

A juh természeténél fogva falánk és nyalánk, mely utóbbi tulajdona főleg akkor észlelhető, ha már kissé jól lakott. Meggyőződtem erről, s nem egyszer láttam, hogy hátsólábain fölemelkedve rágta le az elérhető ág lombját.

Bűn volna azonban az erdei legelő használatát megtiltani ott, a hol az kár nélkül használható. Az értelmes erdész mindig igyekezni fog, az erdőből lehető nagy hasznot huzni, s e célra a mellékhasználatokat lehetőleg kiaknázni, s e tekintetben természetesen mindig a birtokos haszna az a mit szem előtt tartani köteles. De ki fogja azt tagadni, hogy a kárt meg kell akadalyoznia, ha bár a mezőgazdaság az által haszonhoz jutna is.

Sok uraság van még nálunk, a ki mezőgazdaságát az erdő rovására terjeszti ki, de ez nem maradhat így, s a mint a fa ára és annak kelete emelkedik, fel kell hogy nyiljanak ezeknek szemei is.

Részemről csak a következő két esetet ismerem, midőn a legelő az erdőben megengedhető vagy eltiltandó.

Oly állabok, melyek már surjánossá serdültek, és melyekben nincsenek apró fiatalossal be nőtt tisztások, átengedhetők minden korlátozás nélkül juhlegelőnek. Legalább 7-évvel vágás előtt azonban az erdőt tila-

lom alá kell helyezni, hogy lombriéteg képződhessék, a talaj termőképessége javuljon, és a természetes felújulásra alkalmassá válják.

Valamennyi fiatalost ellenben, a mely surjános korát még el nem érte föltétlenül tilalmazni kell, különben a fa, melyet a juh elér semmire fog menni.

Reményelem, szaktársaim osztani fogják nézeteimet, és ellenokaim helyeségét elismerik; H. E. úr pedig czáfolatom érveit nem fogja tagadni.

Csákberény 1869.

Hub Rezső főerdész.

II.

A t. cikkíró szükségének tartja, a jublegelőre nézve nyilvánosság elé hozni: mily fontosságu hasznót képez az erdei legelő, és egyzersmind felhívja szaktársait, hogy vagy meg czáfolják, vagy pedig állítását helyesnek ismerjék el.

Nézetét pártolni úgy hiszem szaktársai között nem fogja senki sem.

A tisztelt cikkíró azt állítja, hogy némely erdészek nem gondolnak a mezőgazdaság igényeivel félszeg fellegéből számitáson kívül hagyván a juh tenyésztésből eredő hasznót, és azt jegyzi meg, hogy ezt csak oly erdész teheti, ki egyedül a lelegelt füvet látja, a gyapjút, mely oly sok hasznót hoz pedig be, nem. De nem tagadja a t. cikkíró, hogy mennyi kárára is lehetnek a juhok az erdőre, sőt a végpusztulást is elő idézhetik; és ennek mind az illető szegény erdész legyen az oka t. Helm. úr szerint.

Miként lehet tehát az erdő pusztulásának veszedelme nélkül használni a juh legelőt.

Az én szerény nézetem szerint semmikép sem; kivált ültetvények vagy fiatal vágásokban és hegyes vidéken. Erre igen sok példát tudnék a tisztelt cikkírónak mutatni vidékünkön. Szerinte az idősb erdőrészekben keresztülfutó utak, vagy határvonalak igen sok legelőt nyujtanak.

De ha valamely erdő idősbek közé számittatik, annak teljesen zárdottnak kell lenni; itt pedig mentől kevesebb a legelő; ha pedig silány az

erdő, de a legelő jó: akkor az illető tulajdonostól függ jó erdővé átalakítani, és a hasznot idővel belőle a gyapju helyett a fa értékesítés által húzni vagy pedig meghagyni a rossz erdőt és a jó legelőből a gyapju által pénzelni.

Továbbá, miként legettessenek a fiatal ültetvényesek része, és mily felügyeletet igényelnek, az mind egyedül az erdész gondja, és ha ellenkező képen történik vétke is egyszerismind?

Bocsásson meg a t. cikk író úr! én azt teljes lehetetlennek tartom, hogy a szerinte előadott mód szerint célt lehessen érni; mert menjünk ki bár az erdőre és nézzük meg mit mivelnek a juhok; megfogunk győződni, hogy ha bár megszabott idő s órákban bocsátjuk is a nyáját az erdőbe, és bár mint törekszünk a szabályok megtartására, még is igen rövid idő alatt számtalan fatörzöcskétől lesz megfosztva a tér.

Ültetvényeket gyomtól lelegeltetés által kár nélkül felszabadítani, teljes lehetetlen, még a legszigorub rend mellett is. Tapasztalásból tudjuk, hogy természetes tulajdonsága a juhoknak tömegben legelni, főképp erdőn, hol vad, eb, és, minden falevél zörejétől őszveriadnak, és ilyenkor nem csak egymás elől kapdossák el mohon a növényeket, hanem még lábaikkal is mennyit taposnak el. Ott lehet azután ilyenkor a szegény erdész és bár mint hordja is szíven kötelességét, mit tehet róla.

Menjünk ki tehát az erdőre, szemléljük végig a gyom között szenvedő plántákat. Igaz ugyan, hogy első éveikben igen lassan haladnak felfelé, de nem kell csüggedni, idők múltával felül kerekednek és azután szemlátomást sietnek ők is egykori ellenségeiken boszut állani. És szemléljük a lelegeltetés következtében a gyomtól nem szenvedő részeket is. Mit látunk? Töbnyire korona nélküli fácskákat. A gyom és a lombhulladéktól tiszta most az erdő, de a száraz nyáron át nincsenek-e most kitéve hason veszélynek?

Általában nem oszthatom t. cikkíró úr nézetét, mint azt ön maga is előre látta hogy az sokak nézeteivel homlokegyenest áll.

Higye el t. H. úr hogy az általa hirdetett elvek sem az elméletileg képzett, sem a gyakorlat iskolájából kikerült erdészek között visz-

hangra találni nem fognak. Én részemről meg vagyok győződve, hogy az ő kívánsága szerint nincsen erdész, a ki a legeltetést az erdőben a felújulás teljes veszélyeztetése nélkül keresztül vigye. Részemről az örökös juhlegeltetés siralmas eredményeit a Bakony vidéki erdőségeekben szomorú tapasztalásból ismervén, vele kezét nem foghatok

Csurgón 1869.

Hárvich Ernő
számnadó erdész

Részvénytársulatok erdei termékek értékesítésére.

A magyar-osztrák birodalomban nagy számmal fölmerülő vállalatok, főleg az ipar terén, nem kis mértékben vonják magokra az általános figyelmet.

Okkal lehet ugyan állítani, hogy ezek némelyike inkább csak ámitásra van fektetve; de ha elgondoljuk, hogy a vén Austria e téren minő keveset tett: átfogjuk látni, hogy sok az, mit a bürokrácia bilincseiből felszabadult új Austriának jóvá tenni kötelességül jutott.

Nem csak figyelmet, de különös méltánylatot igényelnek néhány a z erdész et terén fölmerült vállalatok már csak azért is, hogy abból következtetést vonhassunk azon rendszerre, mely alatt az erdészlet Austriában eddig nyögött, — ámbár e vállalatok további kifejlődésük által, a fakereskedésnek csilhatatlanul nagy lendületet fognak adni.

E vállalatok eredménye fölött egyelőre itéletet hozni még nem vagyunk képesek; mind a mellett azok közelebbi megismertetése nem leendő érdektelen.

Ily vállalat ez év folytán kettő alakult, mindkettő az erdők kiaknázását és a fakereskedés előmozdítását tűzvéni ki célul. — Mindkettőnek székhelye Bécs.

Az első „Magyar-osztrák erdei ipar-részvénytársulat“ nevet vevén föl, 12 millió tőkével bir 200 forinttról szóló részvények mellett, s már is szabadalmat nyert. Élén egy Pálffy herczeg áll, alapítóihoz pedig Bécs és Magyarország első fakereskedőit számítia: részve